

بررسی شبهه حکمیة و موضوعیة در فقه و قانون مجازات اسلامی

جمال رضائی حسین آبادی^۱، مرتضی جمشیدی^۲

^۱ دکتری فقه و حقوق اسلامی، عضو هیات علمی دانشگاه تهران

^۲ دانشجوی دوره دکتری جزا و جرم شناسی، دانشگاه تهران، پردیس بین المللی کیش

چکیده

آنچه موجب تحقق قاعده (درأ) می شود ایجاد شبهه است و شبهه خود ناشی از عدم آگاهی و جهل می باشد که در برخی موارد ممکن است شبهه مربوط به حکم مسئله باشد (شبهه حکمیة) و یا مربوط به موضوع و در مصداق آن ایجاد شود (شبهه موضوعیة). در تحقق قاعده (درأ) و اجرای آن توسط قاضی محکمه می بایست بررسی و تحقیق شود که آیا شخص در جهل و ناآگاهی معذور بوده و در برخی موارد نیازی به این تحقیق و بررسی نیست و به صرف وجود شبهه و ادعای آن اعم از شبهه حکمیة و یا موضوعیة قاعده درأ ایجاد شده که در این خصوص در فقه و قانون دیدگاه های متفاوتی وجود دارد.

واژه های کلیدی: شبهه، شبهه حکمیة، شبهه موضوعیة، شبهه ی رفع مسوولیت، قاعده درأ

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۵، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۸، صفحات ۲۱۶-۲۲۶